

Наше Лемко

РІК V.

Ч. 6 (102)

Львів, 15. березня 1938.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: **Львів, ул. Мовий св.т ч. 22.**

Телефон ч. 244-87.

NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1 80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Улаштовуюте Шевченківський Концерт.

Тарас Шевченко у салдатах, у 1848 р.

... А як умирав, то казав себе поховати „серед степу широкого на Україні милай” та на могилі високої, бо звідтіля начеб хотів бачити, як пробуджена його віщим, вогненным словом Україна „врати буде кайдани”, як „змиватиме вражою, злою кровю свою волю” та як Дніпро ревучий „нестиме що ворожу кров ген аж у сине море”... Здійснення всього того, чим горів і яснів його творчий дух, чим він сам жив, за що борювся і терпів, — вимагав Шевченко у своїх звичанні від земляків, бо йнакше, то його дух навіть і на тім світі не

знає спокою. А тихе, скромне бажання: „не забудьте помянути не злим, тихим словом” виповідав уже як би для себе, як би хотів цього в нагороді за своє довге і важке мучеництво...

Рікрічно в місяці березні саме для того його й згадуємо, саме для того його величаємо та робимо йому загально-національні поминки. Бо він цього варт, бо він заслужив собі на таке почитання, бо був і є для нас пророком, володарем, за яким ми всі йдемо, бо його слово для нас — це суворий приказ, це тривожна сурма

З народньої гуші він вийшов і для того може так цупко держить нас за серця. Син закріпощеного селянина, панського раба, невільника. Всі злидні з малку пережив, та не піддався їм, не заломився, але навпаки видав їм війну. Бо „на те й лихо, щоб з тим лихом битися”. І бився, змагався з тим лихом то як беззахистний сирота, то як тринадцятилітній громадський пастих, то як примусовий панський лакейчук. Та весь той час не кидав олівця з рук і тишком-нишком рисував собі, бо конечно малярем хотів бути. І став опісля малярем, хоч пан різкими казав його висікти за те, що нічю при свічці рисував, хоч один сільський маляр образів, глянучи раз на руку малого Тараса, сказав: „З тебе не тільки маляр не буде, але навіть на путящого шевця чи бондаря не вийдеш”...

22-го квітня 1838 року приятелі викупили Шевченка з кріпацтва; заплатили панові величезну на той час суму 2400 рублів! 24-літній Шевченко був тоді студентом петербурзької академії мистецтв, він плакав і радів з радості, що одержав волю. 100 літ саме від того часу.

Крім малювання Шевченко по чав тоді писати вірші, оспівуючи славу минувшину України. Але коли усвідомив собі її політичне положення, то громом боевим ударив по московським наїздику, по царях-царях та по своїх московсь-філах, що помагали москалеві знимати останню сорочку з України. Його вірші сколюють Україною, і через те чуйний наїздику досягає Шевченка і засуджує його на довічну службу в салдатах, заб-

ронивши писати і малювати. Деяте літ пробув Шевченко у садах на далеких туркестанських степах, а коли врешті й удалося видобути його з катогри, то він уже хворим старцем приїхав на Україну. Ще готовився розпнати свої крила до давнього лету, але надармо: 10 березня 1861 року він помер. Понер у силі віку від недуги, придбаной у війську.

В Каневі недалеко Києва стоїть висока могила. До часу війни приїжджали сюди як би на прощу українці з цілої української землі як довга вона і широка. А як грянула революція 1917-21 року то

великий дух Шевченка дивився, як Україна здійснювала його завіщання. І багато тоді крові поніс Дніпро в сине море. Чужої та своєї, рідної. Але тодішні події застали Україну ще не зовсім пригатовану до великого визвольного діла. „В огні її, окрадену збудили“ і тому не видержала вона змагань. В 1921-ім році московський червоний чобіт знову придавив Україну. Але Великий Дух з моголи чуває й досі не дає їй пропасти, а сучасні покоління в щорічних поминках прирікають, що в цілому здійснять, бо мусять здійснити його заповіт—завіщання.

тепер здійснюється на них оте Христове: „Хто чим воює, від того гине...“

В хвилі, як пишемо оці слова, відбувається „суд“ у Москві над 21 найстаршими. Большевиками, а за день - два будуть усі розстріляні. І їх нам нема чого жаліти; деж самі булишть достойники, головачі та дильюмати; пролита ними кров паде тепер на них самих. За цим „процесом“ піде другий, третій і так без кінця: терор, терор, терор...

Для кожного українця є тут одо важке: бодай половину отого моря пролітїо московською сатрапєю крові заповнила кров наша, українська кров. І тому ми, українці, співчуваємо цьому теророві інакше, як наприклад поляки, англіїці, французи. Ми співчуваємо глибоше, пристрашніше, болочіше, так як співчуває брат пролітїї крові своєю рідного брата. Ці прикро болочї почування більшоаят ще, коли подумати, що більшість наших братів гинули і гине та від кулі за те тільки, що вони українці.

Та кривою кулею не спинити подій. Терором, каже історія, послужувалися тільки ті володарі, яких дні влади бола вже почислені. Так фактично є і з червоною москвською владою. Сталін постріляє собі ще трохи, аж урешті і в його тупу голову всадять кулю. Тоді теж приїде черга й на нас кровію заплатити за кров.

I. Ш.

НА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ ВОРОБЛИК ШЛЯХ.

На весілля Теодозія Чайки з Ганною Олексюк дяк Василь Паночко перевів збірку на Українських Інвалідів.

Зібрану квоту 4.40 зол. переслано через Адмін. „Н. Лемка“ на признанену цілю. Щастя Боже молодій парі!

Ані одного весілля не повинні бракнути в ряді жертводавців на народні ціли, натомісць алькоголь гонїть зі своїх хат на чотири вітри!

Терор — терор — терор!...

Здобувши владу, большевизм московський проголосив свою безмежу диктатуру. — „Па сему бить, малчате і не разгаваревать“ (Так має бути, мовчати і не балакати!) — сказав большевизм усім, хто знайшовсь під його пануванням, а спробуй відозватись, то „під стенку“ і тр-ах!

Отже в основах своєї влади поставив большевизм насильство — терор. Вірним виразником цього терору була спочатку тзв. „чрезвычайка“, а віпсія ГПУ.

Та й властиво немає чому дуже дивуватись. Большевизм виповнів війну цілому дотеперішньому світові. Заперечив дотеперішню споконвічну культуру. Подоптав хамським чоботом християнську віру та її всі засади й моральність. Перевернув дотеперішній порядок і понизив усі святости. Тому ясно, що для збереження хитроцями здобутої влади, а далі для перевернення гори доню цілого світа — задержали в ньому будьякі почування людяности, замінили всякі голоси совісті, а їх місце заступило звиряче насильство, для якого вимордувати пів світа, чи зробити найбільше злодійство є тільки засобом маршу до ціли. Всі революції, які колинебудь були на землі не ставили такої низької ціни для людського життя як саме московсько - большевицька революція. Була велика революція у Франції. І прокуратор тої революції хвалився, як дуже багато людям гільютина (різак) стинала голови. — „Так як горіхи в осені“ — казав він падають у Франції голови!“... У відношенні до московсько-большевицької революції цю картину можнаб „кріпнїти остільки, що го-

лови падали, ба й дальше падають тут, як листя в осені... Новочасний Кайн — Сталін, здобув перше місце у винищуванні людського життя. В 1917—19238 рр. т. зв. воєнний комунізм розвив океан крові. В тому часі вимордувано 800.000 селян, 46.800 священників, та біля пів мільона всякої іншої інтелігенції. А опісля аж по нинішній день до того океану вливаються щораз то нові річки-потічки щораз то свіжої крові. Вимордувано насамперед селян та інтелігенцію як так зв. „контрреволюцію“ в імя „слави“ революції, втоплено в крові національно державницькі зриви віками ярмених Московщиною народів для тзв. „добра пращючих“... А від кількох літ по сьогодні з кровю вчорашніх тзв. клясових ворогів, ворогів революції, якби на глум змішуеться кров старих революціонерів, „заслужених большевїків“, яких ні сіло, ні впало, Сталін одного дня назве зрадниками, шпїонами, скаженими собаками та як і скажених собак вистрілює їх поголовно в супроводі штурно, так як у театрі, робленого суду або частише і без нього. Очевидно, що немає причин плакати нам за головами тих старих большевїків. Вони ж переважно були самі чекісти і стріляли тисячі невинних, а

Здоров'я — найцінніший скарб людини!

Батьки, що дбають про здоровля своєї родини, читають і передплачують одиникий український популярний місячник про справу людсько-**НАРОДНЕ ЗДОРОВЛЯ** го здоровля

Видає Українське Гігієнічне І-во і Українське Прот-алькогольне Т-во „ВІДРОДЖЕННЯ“ у Львові, вул. Уейського 14, розр. пер. 242.

Річна передплата вносить тільки 1'50 зл.

Чого нам бракує.

Кілька завваг на часі.

Нині не вистарчає цілий свій вік тяжко працювати та не вміти використати вислідів своєї праці.

Подібно як хтось напруцювався би багато при ставленні там на ріці і не вмів її відтак використати. На це має чоловік розум, щоби він ту стриману тамою воду запріг відтак до роботи, щоб його вичурчила в тяжкій праці. Цю воду він пускає на велике колесо — яке за помічу пасів обертає молінський камінь, чи порушає млинську і т. д.

Отже так річ мається зі запроцьованим грошем. Дуже тяжко приходитьсь нашому селянинові його здобути — то коли навіть здобуде, то замість вигосподарити цей гріш, щоби хоча частинно покрив труди його здобуття — то наш дядько ховає його в сховах — дуже часто на поталу мишам.

Багато з наших братів було і Америці. Бачили вони певно, як інакше там живуть і господарять як у нас. От хочби взяти під увагу це — як багато банків там працює, та збирає ошадности громадян. Неодні з нас сам складав з вірою, що як верне до рідних сторін, то заложить собі гарне господарство, чи побуде вигідну хату, чи знова дітям дасть відповідне образування. Перед ним була гарна ідея, яка осолоджувала йому тяжку працю — та веліла йому запроцьований гріш не зараз зужити, але лише

ти на будуче — для себе й своїх дітей.

Хтось скаже, що в Америці зароблялося, то можна було й щадити, а тепер нема з чого. Рацію мають щодо першого; нарід працював, а причиною цього було те, що банки зложені в них ошадности уміщували в промислових підприємствах — будували нові фабрики, а робітництво через це легко знаходило вартати праці.

В нас до цього часу йшло так тяжко з творенням наших власних фабрик, бо наші люди — хоча й мали який гріш, то не віддавали його до господарення нашим банкам, але цей гріш лежав в них бездільно. Власник гроша не побирив відсотків, а загалом господарське життя стояло на мертвій точі — бо не мало фондів.

Трагедія була в тому, що мало було в нас гроша та ще не вміли ми ним господарити.

Щадити, значить думати про майбутнє, предвиджувати те, що має прийти й до нього відповідно пригтовлятися. Візьмім такий примір: наша підгірська земля потребує все поправи у формі штучних навозів — і нема певно господаря на Лемківщині, щоби їх не ржквивав. Як тяжко приходитьсь відразу заплатити за неї — бідні шому за один мішок — багатому за більше. І що звичайно у нас діється — або продають збіжжа тоді, коли воно є найдешевше та ви-

плачують належність за навіз — або беручи в живд на кредит, нереплачують великі суми. Чому? Бо беручи на кредит селянин стає залежний від жида, який йому диктує все по своїй волі.

Застановіться, чи не краще було би поступати так: вже тепер по трохи відкладати собі хоча по пів золотого на мішок шотжника — то коли приїде час спровадження вагона — без великих трудів виплатите все готівкою — на догідних умовах.

Отже нам бракує вміння господарити грошем.

Лемко.

ЩИРА ПОДЯКА.

До хвальної Редакції „Нашого Лемка“. Складаю щирю подяку за надіслані книжки з „Бібліотеки Лемківщина“, які я собі замовив, рівнож за календарі. Книжки дуже сподобалися передплатникам, які заохочені мною задумати стати сталими приятелями нашого найкращого часопису. На окремій картці подаю Вам адреси та вишлїть усім Ваш часопис, бо всі дуже на „Нашого Лемка“ чекають. Ще питаюся, чи мій брат Василь з Канади пише до Вас і чи мій часопис заплачений. Як ще ні, то я негайно вишлю передплату, щоб люди знали, що не годиться читати часопису, не заплативши за нього. Прошу про нас не забувати й передати моему Братові поздоровлення й бувайте мі здорові.

Ваш Теодор Челак

На зеренце...

— Оркаль ся зяло, што Симтикове обличя заедно таке забабурене; гей чорна хмара над Відранівском пльотом? — Нееден ся в головах укладав. — Што ся привергло на тій Зарубиці?... Ци таларі деска повиронял, ци які десети починила босярка?... А може він свою Фенну Зарічнього задумав охабити?

...Бо то вам з кінце так било. Пок жив старий Симтик добрі ся діло. І син ся оженив і газдівство пришло на нього, зо шитким статком. І крас ся обойнком жило. Кой по ньиювій спусисніз шитко ся перевергло. Повідали сусіде, што небіцник легке дістав коняна. Ищи рано за гірку ходив поперозати, ци зерно не вилягло, пак гвошов дохж, сербуну лижку молока, вишов ся на пец, запакав си файку, ківка раз си зот-

хнув і духа спустив. А пак го погребали. І погода дале била, й ниякой ниверіи не видивляло по селі, ани сіно не замокло... Бо уцгийнй хрещаник, душчика на білх крильцях перхла си дігори, де ї ряд.

Отдовди молодий Симтик зафрасувався без одвертку. Як пулячиско заканджурений, й аж му бисіда в гамбі гальгава виходжала.

— Ей овце моє, овце, ей ней вас пасе, хто кие!

Я вас пасав небуду, ей бо навошка пиду.

Зознай же такого, кай му з віч неправдом смотрит. Так ся зятяв, як кляпачик лезо на дайджаві. Баламут баламутівський... Чого си світньонко прикорічати?...

— Одиши тащенько — до судувіку ник хлібца не зморит... А груні і полазик, цілюсо пайку не обженеш сам косом од свиту до зарів. — Ани штирі бички в ярмі... Сьой знач, ни напервертки, скраня вічи-

стой з таким, бугела безпарівський. — Талем!

Гей, справді соненько го нашло. Кет земельнка квітвом прозябала, од Зарубіцв таком веснівском маруном понесло, й аж ся йочі роскіпняком приплющали. Симтик дораз ся назिशов. Зо співанком веселом, не з бабином приплітком. Докус ся зумив: начь ся прикісно мукарити? Якого хая?

Веретінцем обходжва плужок г його жменях, лем заніски вивівкуляли свірчелями.

— Гійся, ча, красенський! — бабушкав долоньном повільноу скотину. — На зеренце и пашиницу, мої бищенські ростомили. — А пак домців поведу вас, до стояної водніци напою. — Ча, ча, лисенський...

Землиця зяла до ся няня, але земляци зеренце спустил, нове газдування. Бо такі божисти прикази. Без них ніт, не буде інакшого світу.

Нанашко.

НОВИНКИ

Помер жид Шварцбарт, який замордував Головного Отамана Симона Петлюру в Парижі. По звільненні в паризькому суді в 1927 році Шварцбарт не міг ніде знайти собі постійного місця побуту. Англійський уряд відмовив йому навіть права візду до Палестини. З тої причини жид постійно подорожував по світі, зокрема по обох Америках. Останніми часами приїхав до Південної Америки, де й погнали його нага смерть.

Користайтеся з нагоди. Просьте нас помістити таке оголошення: Продамо хату з одним моргом орного поля біля хати й пів морг. саду зі старими грушами та молодими щепами. Ціна 3,400 зл. До залізниці в Боську 6 км. до Риманова 5 км. Зголошуватися на адресу: Михайло Преца, село Синів, п. Риманів.

Широ повитаємо Ювілятку — „Просвіту“ в 70-ті роковини її великої праці. Шедро зложім жертви на „Дар Просвіти“!

Чому не пильнуєте дітей? Син господаря Михайла Л. у Володзі к. Березова, дворічній Роман упав до цебра, наповненого кіпячою водою. В наслідок тяжкого попарення помер він до 24. годни.

На Рідну Школу зложила Читальня „Просвіти“ в Гуті к. Березова 5.50 зл. Хто черговий?

Присилайте передплату й задеглотися за книжки „Бібліотеки Лемківщина“.

Необережність при праці. З Льська повідомляють, що в тартаку фірми Адлерсберг у Затварниці, зайнятого в галі машин робітника Івана Ференца схопив трансмісійний пас і витягнув його в трибні. Ференца розірвало на двоє. Він згинув відразу.

Штучне озеро коло Нового Санча. З весною цього року затоплять около 2 тисячі моргів орних ґрунтів у Рожкові коло Нового Санча, де повстає штучне озеро й збірник на ріці Дунайці. Цілі села пезнуть з поверхні землі. Власті заняті долею селян, які будуть змушені покинути свої господарства.

Вбивником постерункового Вацлава Сіткевича на весілі в Боську, коло Сяюка, є 25-літній Михайло Каршель, сільський зарібник, який признався в слідстві до вбивства

й передав властям кинджал, яким замордував постерункового. Каршель арештували.

Вечір Народньої Нощі, уладженій закодами „Української Захоронки“ та кооперативи „Українське Народне Мистецтво“, пройшов з великим успіхом. Це було у Львові, дня 3. ц. м. у великій залі „Народнього Дому“. Взяло в ньому участь около 1,200 осіб. Велике вражіння зробив на зібрану публіку виступ шляхощької групи з Березова коло Коломиї, яка вивела на сцені свій весільний обряд та окремо друга група селян з Чертежа коло Журавна. Обидва весільні обряди переплітав бойківський танок у дві пари та в одну пару з села Плоське коло Турки. Лемківську народню ношу репрезентували з села Боська, Грабу й Високої. Загальну увагу звертали одяги з Полісся та інші справді чудові зразки з українських сіл.

До чого доводить горівка. Дня 20. П. ц. р. частина парубків з Нижньої Мохначки коло Кринци похлибавши собі шпиритайки, пригадали собі свої „парубоцькі порухунки“ та кинулися як дикуни на одного вижньо - мохначчана з ножами і так порізали йому „сідальницю“, що він мало не помер від завданних ран. Гарно румсчата! Пийте, пийте й за цанову душу бийтеся. А чорна хмара вашої недолі сама розійдеться...

Чи так роблять культурні люди? До села Кам'яної прибуло на днях з Великої Ростки „своє весілля“, підчас якого прославні кам'яччани пробували витягнути „своіх“ росточаників до бійки. Коли ж це голотничкам не вдалося, тоді вони спромоглися на такий „лицарський“ вчинок, що поперединали весільним гудакам струни на їх музичних інструментах.

З цим числом вислаємо розрахункові перекази й просимо Всіх, що не вирівнали ще задеглотей — за минулий рік, присилати належність за часопис і книжку; Знов же ті, що прислали передплату, хай намовлять своїх знайомих, сусідів, щоб і вони стали передплатниками „Нашого Лемка“. Ніхто хай не читає часопису даром.

У Палестині поселилося за минулих 18 років понад 300 тисяч жидів, з того 175 тисяч за останніх 5 років.

В Югославії вибрали новим патріархом чорногорського митрополита Гаврила.

Не читайте часопису задурно, але ще сьогодні вирівняйте Вашу передплату за „Нашого Лемка“.

Учителькам не вільно шмінкуватися ані курити папіросів. Такий розпорядок завело румунське міністерство освіти до всіх учительок і заборонило їм червоною фарбою (жидівська шмінка) мазати губи, курити папіроси та вдягати такі суконки, що можуть викликувати згіршення. Такий розпорядок аж просить ся в нас...

Припинили діяльність читальні „Просвіти“ у Павлокомі. Видія читальні „Просвіти“ у Павлокомі безвізвського повіту, дістав від повітового староства у Березові письмо з повідомленням, що староство припинює діяльність читальні за те, що вона у своїй діяльності не трималася меж, означених статутом. Одночасно староство підкреслило, що хоч виділові читальні прислуговує право внести відклик до воевідства, проте це право не стримує рішення староства. Це рішення моглоб утратити обовязуючу силу щойно тоді, якби воевідство до двох місяців після того рішення не розвизало читальні. Видія читальні вініс відклик до львівського воевідства, подаючи в ньому, що за час 32-літнього існування читальня „Просвіти“ у Павлокомі вела завжди працю тільки в рамках свого статуту. Закиди, на підставі яких припинює діяльність читальні, не мають як виходити з відклику читальні, ніякої основи. Бо читальня ніякої протистатутної діяльності школи не веда та все придержувалася точно постанов статуту.

Пізнав повішеного. В осені минулого року в Соромівці, повіт Новий Санч, пропав без сліду селянин Яків Реґець, який пішов шукати праці та не вернувся. Аж на днях брат Реґеця Карло пішов до ліса й там побачив трупа свого брата, повішеного на ялиці. Яків Реґець, здається, повісився через брак праці й труп його висів на дереві цілу зиму.

Залзвонив „Дзвіночок“
На ввесь голосочок,
Дивується ліги,
Що то за „Дзвіночок“?

Що то за „Дзвіночок“?
Срібний голос має,
До сердець літочих
ЩДро промовляє?

„ДЗВІНОЧОК“

Львів, ул. Косцюшка 1 а.

Річне передплата 2 зл.

В місті Стрії суд засудив 4-ох молодих українців і одну українку на кару в'язниці від 5 літ до 10 місяців. Їм закидали приналежність до ОУН (Організація Українських Націоналістів). Розправа була тайна.

Син бувшого австрійського цесаря Карла Оттон Габсбург заявив, що ніколи не зречеться австрійського престолу.

В Кракові арештували Юзефа Круцінського, в якого найшли машину до роблення 5 золотівок.

З Польщі виенігрували в січні п. р. до заморських країв 102 особи. До Палестини виїхало 228 жінок.

Гвар си, гвар...

Відомий краківський „Кур'єрок“ у своєму 50 числі (19. П. ц. р.), хоч страшно не любить українців і випив би всіх до одного в ложці води, цим разом забувся й розспався про недолу й голод нашого Полісся.

Якийсь письменник (може й не найштов би на карті Європи того Полісся...) пише, що „хлоп тутейши (так по думці письменника має себе наш брат поліщук називати!) єст надер бедни. Шкедевістикем з powodu небывалого зацофана, в якем живе... Найлешше хенці о ульжему долі хлопа, поднесеню осьвяти і культури на всі розбіаюм сен о цемнотен хлопа і о вродзюном неуфонсьць тутейшого хлопа...“ Дальше пише: „Акція штучна, нажуцана, люб надходзонца з зевнотрж не удае сен...“

Оце саме „вродзюна неуфонсьць“ згяняе письменці сон з очей... А якжеж, а якже! Гм, гм. Бо „такі зацофани і неуфни єст тутейши гуцул, (а може „хуцул“ зам. склад), бойко, лемко — ктури ані руш не хде сен називаць... — може замало „дзялячи кренціць гітари“ — бо, коли „тутейши“ гуцул, бойко, лемко прозрить, тоді україножери зі своїми теоріями лєс білити поманджають... Тож і не диво, що кружок „Сільського Господаря“, „Рідної Школи“ й так дальше, включно з усіми заборонами — це певно куреркові „найлешше хенці о ульжему долі хлопа“...“

І троханівщина, й медведівщина, соколівщина — проста стежка в червоні обійми... Байно, байно! А бо: Талем, талем!

— 0 —

Доказ вдячності.

На днях одержала Редакція „Нашого Лемка“ від свого передплатника в Америці такого листа:

„Любий Приятелю! Приходжу до Тебе зложити Тобі щирю подяку за те, що Ти мене продовж цілого року відвідуєш. До того Ти Приятелю мені ще доржчий тому, що я лежав хорий в ліжку й Ти приноси мені розраду в моїй біді. У вересні 1937 року мене потовкло при роботі так, що я ще до сьогодні добре не видужав. У звязку з цим прийшла мені на думку одна прощальна проповідь, яку я одного разу тут у Філадельфії чув з уст нашого Отця Душпастиря. Він говорив: Кожна людина на світі має трьох приятелів. Перший приятель, це його майно, який найкорше людину покидає. Другий — це родина, яка вертає до хати та оставляє покинутого. Третій приятель — це його добрі діла, які ані на землі, ані в небі не опускають людини.“

І зі мною таке сталося. Коли ж мене в роботі потовкло, мені здавалося, що вже немаю ані одного приятеля й страх мене огорнув. Але я помилився. До мене загостив четвертий приятель і так начав соловко говорити до мене й потішувати мене, що мені відразу покращало. Цей мій приятель оповідав

мені про всіх і все, що діється в моїх рідних сторонах і в мойму рідному селі Костевій. Я дуже тужив за моїм селом, але мій приятель не забув про мене й мої бажання довідатися про рідне село сповнилося; так мені сказав мій приятель 15-го січня п. р. А знаєте, хто це такий той мій добрий приятель? Таж це ніхто другий тільки часоник „Наш Лемко“.

Я сьогодні вже краще почувався й тому з цим письмом шлю Тобі мій Друже винагороду за те, що Ти мене відвідував і прошу Тебе дуже ластівкою прилітати в мою хату та ще мені донести про мое село Костеву й всіх моїх Дорогих Братів у стій наших зелених Карпат. Також скажи мені, чи заходиш до моего села та низько кланяйся Всім від мене, бо я про рідне село ніколи не забуду. Здоровля Тебе Приятелю братнім поздоровленням до милого побачення Твій читач.

Йосиф Шпак, у Філадельфії
21. лютого 1938.

Від Редакції: Гордимось таким Читачем. Відповідаємо Вам Друже Йосифе: Дай Вам Боже кріпкого здоров'я. Вашу адресу подав нам Володимир Кашицький з Костевої. Гаразду Вам і Всім нашим Приятелям бажаємо!

Богородчани, 25. П. 1938 р. П. Т. Пром-банк. Львів. Припадаючи на мене від моїх п'яти власних уділів дивіденду за 1937 р. в сумі зл. 8.75 — прошу вислати на рахунок шостого уділу а решту впацку введові ратами. З року на рік більше-юча дивіденда — впацне мене, що уділ Пром-банку — це найважча локата кап талу, і тому грошей не вибирю. З належною пошаною, Ів. Іванів.

7% дивіденди виплатив своїм членам за 1937 рік

ПРОМ-БАНК

Львів, ул. Гродзських 1, І. п.

Посмертні згадки.

† Д-Р ВОЛОДИМИР ШАРАНЕВИЧ

Дня 18. лютого п. р. помер у Лютовиськах ненадібно адвокат др. Володимир Шараневич у 78. році життя. Покійний був сином професора львівського університету Зиглора Шараневича. Визначався він рідкими чеснотами і хрустальним характером. Нікому не відмовляв своєї помочі і завжди радо поспішав з жертвами на народні цілі. Був членом усіх місцевих українських установ і завжди ними живо цікавився. В часі своєї 30-літньої праці в адвокатурі виховав у своїй канцелярії цілий гурт адвокатів, які є нині активними працівниками серед українсько-

го громадянства. Своім чесним життям здобув собі Покійний любов у своїх і пошану в чужих. Не диво, що громадянство Лютовиччани в дні 20. лютого п. р. справило Покійному величавий похорон, у якому взяли участь селяни й інтелігенція всіх доколишніх сіл. Всі українські установи з Лютовиськ склали на могилі Покійного жалібні вінки. О. В. Трицький, о. С. Коліда й о. Т. Хомко, парох Лютовиськ, прощали Покійного теплими словами. В. Й. П.!

Приєднуйте нам постійно нових читачів і пишть про все, що діється у Ваших сторонах.

Що чувати в світі.

В Світах терор лютеє далі. Цими днями Сталін зааранжував чергову політичну процесову комедію в Москві. На лаві обвинувачених цей червоний Каїн посадив цим разом аж 21 найвищих совітських достойників, головачів і дипломатів на чолі з Бухаріном, Риковом, Раковським і Крестінським. Всім підсудним закидує він „зраду“ почерез... відорвання України від Московщини (!) Сміх казати, — але щоб позбутися своїх суперників, червоний диктатор готов посуджувати їх Бог зна в чому, щоб тільки знайти причину до розстрілів. Всіх обвинувачених напевно розстріляють.

В звязку з цим процесом панує в цілому світі велике обурення, а всі часописи світа віщують Світам уже недалекий кінець.

В Іспанії після незвичайно кривавих боїв, національні війська здобули місто Теруель, забравши до неволі кілька тисяч червоних і чимало воєнних матеріалів. Побідний наступ національних військ розвивається далі.

В Китаю японці заняли останніми днями цілу провінцію Шансі. Японські літаки безощадно бомбардують китайські міста, щоб викликати загальний переполох і деморалізацію.

В Німеччині вся громадянська й політична думка зосереджується довкруги прилучення до Німеччини Австрії, відорвання й прилучення чотирьох мільйонів німців від Чехо - словаччини та відобрання давних своїх колоній в Африці.

В Чехословаччині панує великий страх перед Німеччиною. Користають з цього мадяри й висувають свої папури по Закарпатську Україну, щоб врешті-решт змадяризувати її.

В Англії уступив міністер закордонних справ Іден, що він пронімецьку політику. Ця подія має далекосягле значіння в укладі протибільшевських сил на чолі з Німеччиною.

Легко можна навчитися ошаджувати при помочі премійної книжечки Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, Руська 20, тел. 280-50.

на яку складаючи щомісячно вкладає від 5 за. в тору, можна до році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ошадністі 25 до 100 за., залежно від висоти постійної місячної вкладки

Учасниці Трикотарського Курсу

в Лубній, коло Березова, при праці в доміці Читальні „Просвіти“ ім. Маркіяна Шашкевича. По середині провідниця курсу п. Ольга Чабайвіна з Довши.

Не покидайте рідних сіл.

Нема великих гараздів у наших гірських селах. Нарід кидається на всі сторони, щоб прожити день за днем. Ще сьогодні очі всіх звернені в далекі заморські, виірні краї, — багатой колись Америки. Не дивне теж, що на цій сільській замряніости жирують дуже часто різні жидівські бюра та їх агенти звичайні ошуканці. Вони деколи так далеко посягають, що навіть пускають неправдиві вістки в своїх, попольські друкованих часописах, або просто на торгах у містах розсилають вісти про великі колонізаційні можливости в Аргентині, або Парагаї. Тоді агенти, підготовивши собі ґрунт зразу на торзі, манджають у перше зряду собі й там починають вербувати, збирати охочих до виїзду на зарібки до заморської країни. При цьому беруть ці жидівські агенти від наших легковірних — бо несвідомих людей завдатки на пашпорти, візу й корабельну карту. Забравши гроші, — стільки їх і бачать наші люди!

А треба знати, що тепер є тільки в Канаді вільні землі, пригожі для наших людей. Але Канада вже не впускає чужинських емігрантів і зрештою кошти їзди та купна землі такі високі, що за таку суму можна й тут купити гарне господарство. В Бразилії, Аргентині, Парагаї й Урагваї нема ні морта землі, на якій наш селянин міг би господарити. Все, що ліпше, забрали місцеві люди, або емігранти з Данії, Німеччини й других заморських країв. Зарібків там також нема, бо всі більші землевласники пролять все машинами, а бідніші платять своїм робітникам зовсім

нужденно. До того фабричного промислу в тих краях ще майже зовсім нема. Тому наші господарські сини повинні вважати й не слухати намови різних бюр і не давати себе ошукувати різним волокитам. Треба врешті знати, що на кожному емігрантові заробляє агент гарні гроші...

Певно, що тісно стає в наших селах і біда з нуждою панюється по наших хатах, але чи ми не бачимо скільки ще різних господарських можливостей чекає на наші руки? Хоч би — отаке — своїми власними силами все для себе зробити, себе послужити, а не оглядатися ані на жиду, ані на іншого посередника! Тут і наші тисячні можливости розвинути свою енергію, молодечу силу й позбутися глупих мрій і снів про американське золото. Всі наші невжитки, сільський промисл — оце наше рідне золото!

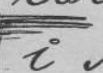
ПОДЯКА.

Почуваємося до милого обовязку зложити цією дорогою щирю подяку за матеріальну піддержку нашому землякові Пилипові Васильовському та Всім Жертводавцям в Америці для нашого Товариства Читальні „Просвіти“ в Лубній, до лішній кінець. Ваша лепта є для нас дуже потрібна, зокрема в теперішніх тяжких часах. Віримо, що не забудете про нас Т-во й даліше буде його опікуном.

Шлемо Вам наші братні поздоровлення з читальні „Просвіти“ привітом.

Виділа Читальні „Просвіти“ в Лубній.

З наших сіл і міст

Загальні Збори в українських Товариствах.

Дня 16. I. ц. р. відбулися Загальні Збори Читальні „Просвіти“ в Лубні (горішній кінець), коло Березова, у власній домівці, при участі 56 членів. Зі звіту довідемося, що в звіттовому (1937) році відбулося 5 театральних вистав, 1 фестин, 8 членських забав з танцями, спільна Просфора й Свячене. Книжок перчитали 428. До нового Виділу вибрано: Василя Шевчика, Василя Лазаря, Нестора Шевчика, Миколу Бревка, Михайла Трояка, Степана Васильовського й Олександра Молочника.

Дня 26. IX. м. р. відбулися Загальні Збори Читальні „Просвіти“ (Долішній кінець) в Лубні, в парохіальній домівці при участі 105 членів. У звіттовому році було 4 аматорські вистави, 1 фестин, 8 танкових забав, спільне Свячене й Просфора, перчитано 200 книжок різного змісту.

Дня 12. XII. м. р. відбулися Загальні Збори Читальні „Просвіти“ у Володзі, пов. Березів, у власній домівці, при участі 80 членів. Річна праця обіймає: спільний Святий Вечір, Крутянська Академія, Першого Листопаду, 2 вечерниці, концерт Шевченка, Шашкевича, День Пісні, 12 театральних вистав, 3 членські забави, 8 культурно-освітніх рефератів. Вибрано новий Виділ.

Дня 19. XII. м. р. відбулися Загальні Збори Читальні „Просвіти“ у Волі Володзькій, увласній домівці, при участі 36 членів. Читальня дала 9 аматорських вистав, 1 реферат, 1 кооперативну анкету й концерт української пісні. До нового Виділу звійшли: Осип Котик, Володимир Андрусечко, Осип Дутка, Петро Дзюра, Іван Пелех, Володимир Котик і Василь Котик.

Дня 26. XII. м. р. відбулися Загальні Збори Читальні „Просвіти“ в Гуті, у власній домівці, при участі 30 членів. З праці на культурній ниві: 6 амат. вистав, 3 членські забави, 1 фестин, перчитано 100 книжок. Вибрано новий Виділ.

Дня 2. I. ц. р. відбулися Заг. Збори Чит. „Просвіти“ в Селиських, теж у власній домівці, при участі 65 членів. У звіт. році було 4 національні торжества, 7 амат. вистави, 8 різних рефератів.

Дня 26. XII. м. р. відбулися Заг. Збори в Чит. „Просвіти“ в Павлокомій, у власній домівці, при участі 90 членів. Вистав було 8, 1 фестин, 8 танкових забав, День Крут; перчитано 715 і 250 диточих книжок, крім часописів. Вибрано новий Виділ.

Окремо відбулися дня 26. XII. м. р. Загальні Збори Кружка Союзу Українок у Селиських, при участі 35 своїх членкинь. У звіттовому році був курс крою й шиття, куплено машину до шиття за 200 зл.; вислано делегатку Ярославу Волинець на курс „Першої помочі в наглих випадках“; крім цього заходом Кружка відбувся Шевченківський концерт, 2 чайні вечори, спільне Свячене, 1 фестин, День Матері, 5 амат. вистав та Дарунки св. Миколая. Вибрано новий Виділ Анна Стецик, Катерина Вацура, Юліяна Волинець, Софія Турчик, Софія Кінаш і Марія Турчик.

Від дня 31. I. до 2. II. ц. р. відбувся в Лубній господарсько-годівельний курс при великій кількості слухачів. Вражіння з цього курсу незвичайно велике та користь ще більша. Крім цього основано окремо в Лубній кооперативу „Згода“, яка має зазедви 69 членів. Не всі ще знають, яка користь з кооперативи та не вистарчає бути паперовим членом, але головню кожний член мусить купувати всі товари в кооперативі. Добре буде подати до загального відома тих, що маркерують перед своєю кооперативою.

Дня 29. I. ц. р. відбулися святочні сходини в Читальні „Просвіти“ в Лодині, пов. Сянік, з відсвяткуванням роковин пропаятих Крутів, у присутності 25 осіб. Також у селі Гаудю основано кооперативу „Згода“, яка гарно розвивається; членів 40.

ГРІШ ТРИМАЄТЬСЯ ОШАДНИХ ЛЮДЕЙ,

особливо тих, що спрямовують
свої ошадности до

Земельного Банку Гіпотечного

У ЛЬВОВІ, вул. Словацького 14.

Виділ Читальні „Просвіти“ в Лубній складає ширю подяку Впр. о. Орестові Копистянському за безплатну піддержку праці при переведенні трикотарського курсу в селі.

Члени основники в Тереччі, коло Сянока, одержали заборону ошунувати Кружок „Рідної Школи“, внесено відклик до воєвідства.

В селі Улючі над Сяном хотіли заснувати якісь пани з Перемішчя „Коло шляхецьке“, але не найшли охочих до запису.

Українське село Просік хотіло при Кружку Р. Ш. повести культурно-освітню працю, тому свідомі громадяни започаткували трикотарський курс, який закінчився „Вечором пісні“. Хвилевими успіхами не треба зражуватися, тільки вперто стремити до освіти, щоб прогнати зі села лайку, бійку, прокльони й крадежі. Віримо, що Просічани підуть культурним шляхом сусідніх сіл.

Дня 12. м. м. відбулися в Читальні „Просвіти“ в Долішнім Вислоці, коло Команччі, вистава п. н. „Вифлеємська Ніч“. Треба з признанням підкреслити, що мова цього села горнеться під прапор „Просвіти“, однак за жаль немає відповідного проводу з поміж старших господарів.

Також і Читальня „Просвіти“ в Сяноці відбула свої Загальні Збори, при участі 120 членів. Окремо дня 20. II. ц. р. устроено для своїх членів веселу товариську забаву, але безалькогольну. За це належить Виділові прилюдно подяку та признання всім членам за шляхотний примір для меншого нашого брата.

Врешті при Кружку Р. Ш. в Сяноці уладжено дві диточі забави при участі 120 українських дітей. Діти одержали смачний підвечірок і при мильї забаві скоро їм час минав. Окрема подяка належить Вп. Масникам (п. Масник є дир. Народній Торговлі), які не жаліють ані труду, ані особисті посвяти, щоб піддержати культурне, товариське життя поміж тутешнім громадянством.

Кінцеві завваги: Це капля в морі з загальної діяльності всіх Читальень. Ані одна Читальня „Просвіти“ не подбала, щоб перевести щорічно поборювання неграмотности, хоч це найбільше пекуча справа цілої Лемківщини. Далше немає відповідного зрозуміння до друкованого українського доброго слова (хвіа поширювання „Громадських Голосів“ не причиниться до

оздоровлення відозини, підмінованих різними й комунарськими розбійдухами), поміж усіми членами Читальні „Просвіти“ та щонайгірше в багатьох нема правильної згоди та узгодження відповідної ділової праці. А треба всім знати, що ані школа, ані нечисленні читальні „Просвіти“ на Лемківщині, (які можна на пальцях одної руки почислити!) не сміли здерти раз на завжди заслони вікової темряви на Лемківщині. Отже ж кожна свідомі одиниця повинна все своє зусилля прикласти до загально-освітньої національної діялки, в користь цілої Лемківщини. Тоді дійсно можна буде говорити про успіхи.

СОГОРІВ К. СЯНОКА.

У Снячичині є ще одно село, яке ще не пробудилося з мертвецького сну; воно називається Согорів Горішний. Село без читальні, без книжок і часописів, а решта живе собі так з дня на день. Що там — мовляв, якась там просвіта, балбим мав що за зуби вирічати. То й так не для мене, маю там час, во, книжку читати, а по другій і так паном не буду. І так без книжки виростуть наші діди, сини, а тепер ростуть діти“.

Согорівчани схаменяться, протріть очі. Подивяться так кругом, як інші села працюють, як одно перед другим видирається наверх, як ростуть лави свідомих борців, усюди кипить праця. Всі працюють для добра свого народу. Всі жнуть на чотири вітри темноту та роблять місце просвіти, яка наче мати бере за руку й веде до сонця-правди. Тому Согорівчани найвищий час стати впарі з іншими селами до боротьби з темнотою. Рішаються великі події в світі, і ми мусимо бути приготівані. Не пошкодить, як зявився би тут який організатор з Сянока, дав казівки та приготівив Согорів до оснування читальні.

СЯНІЧОК К. СЯНОКА.

Сянїчок також не хоче бути останній. Читальня в селі тепер зачинає проявляти живішу діяльність. Від часу до часу ідуть концерти та вистави. В суботу дня 12. П. ц. р. виставлено виставу „Верховинці“. Вистава пройшла дуже гарно, всі аматори виявились як слід з своїх завдань. Піанно в ніч розходились гості до своїх хат; всі бальдори, покріплені на душі. Славно Сянїчецька молоде. Ведить зальше зачатє діло до кінця.

Горстка метких та свідомих юнаків всіми силами старється вивести Сянїчок з обіймів темноти

ЧОМУ ВЖИВАЄШ ЧУЖЕ МИЛО,

КОЛИ МАЄШ СВОЄ

„ЦЕНТРОСОЮЗУ“

до світла. Здалося би конечно заложити гурток Доросту. Доростаюча молодь вчиться в Сяноці ремесла в більшости по жидах, деморалізується, попадає під чужий вплив. Замість колись принести селові користь, принесе ганьбу. Тому на цю молодь треба звернути всю свою увагу. Всіх згуртувати в гуртку Доросту.

ЧЕРТЕЖ К. СЯНОКА.

Дня 6. П. ц. р. в Чертежі в салі „общ. Качковського“ відбулася просфора. Брала в ній участь „русская братія“ з Заболотець та Чертежа в товаристві солтисів з Заболотець і Чертежа. По спожитті лаври печених і варених та по гальбі пива зачалися патріотичні промови солтисів і других нібито головачів. „Трезвіться, гуртуйтеся, любіться браття“ — лунали слова. Видно, як ті слова глибоко врізувались у серця, бо гостеньки, підпивши собі добре „воковити“, зачали на салі авантуру: пішли в рух п'ясткути та крісла. Ликують сянїчки проводирі червононь! Бо ето радість великая есть...“

КУРС ПАСІЧНИКІВ.

Секція пасічників при кружку „С. Господаря“ у Вороблику Корол. переводить серед пасічників обох Воробликів курс науки пасічників і веде агітацію за поширення медоцарних рослин і дерев. На березень проєктується вшастування „День садження медод. дерев“. Поширюється також заінтересованість шовківництвом. Так у всіх селах Лемківщини повинно діятися.

ДУБРІВКА РУСЬКА К. СЯНОКА.

В неділю дня 30. І. п. р. по вечері, в салі читальні „Просвіти“ відбулися сходина членів для вшановання Героїв знід Крут.

Довгий прекрасний реферат вголосив Василь Подубинський. Присутні довідалися, як тому 20 літ горстка студентів виринула до бою проти большевицького наїздника, який з двох сторін сунув не серце України — Київ. В нерівному бої, 2 проти 60 — всі українські борці наложили молодечими гиловами. Їх пам'ять вшановано од-

нохвилинно мовчанкою та повстанням з місць.

День 6. П. довго останеться в пам'яті Дубрівки Руської. Дубрівчани відсвяткували традиційне свято-просфори. Велика домівка читальні „Просвіти“, прибрана портретами найбільших українських мужів, зеленню та лентами, не могла помістити всіх гостей. По посвяченні просфори відбулася вечеря, переплітувана піснями та промовами. Тихо пригравала оркестра, могутня бальдора пісня пішла з грудей присутних і ген, ген далеко губилася.

ПЕКУЧА ПОТРЕБА.

Замість Гешків, Берків, Йосків, а від кількох літ „столиця Лемковської церкви“ Риманів — позбавлений досі українського склепу.

Навіть поляки під цим оглядом не стоять багато краще, нарікають на відсутність християнської гуртвині.

Автор цих рядків говорив з кількома польськими купцями й дійшов до переконання, що вони під сучасну пору не є в спроможности заложити своєї гуртвині, натомістьнічого не стоять проти заложення української, навпаки, радо побирають у ній товар. А наші доволіличні кооперативи, приватні крамниці і т. п.?

Навіть місце на гуртвиню жде від кількох років та якось годі дочекатися ближого заікавлення цією справою хочби з боку Народної Торговлі в Сяноці й т. п. українських установ у Львові.

Чи вічно гріш лемка відпливатиме до рук жидівських лихварів, навіть тоді, якщо весь товар побирається в українській кооперативі, або крамниці? В. Ст.

Уривск з листа:

...пришли мені в листі паперців

„КАЛИНА“

бо в нас таких добрих нема.

Здоровлю Іван.

Нью-Йорк 24. II. 1938.

БОЛЮЧА

ВТРАТА

Ненадійна смерть забрала з поміж наших рядів одного з найкращих синів нашої Лемківщини, громадянина **ВАСИЛЯ ЛЕВЧИКА**. Бл. п. Василь Левчик син малоземельного господаря в Нижній Волі, біля Яслиськ, ще в молодих своїх роках мусів покинути рідну хату, щоб шукати кращої долі в далекій Америці. Він ніколи не забував про свою Рідню в горах і помагав своїм батькам і братам аж до останньої хвилини свого життя.

Та бл. п. Василь Левчик не тільки дбав про своїх найближчих, але його безмежна любов до своєї тісної батьківщини — Лемківщини поставила його в ряди перших пробудителів і метких організаторів української великої еміграції в Злучених Державах Північної Америки.

Покійний був довголітнім головним радним Українського Народного Союзу (1910), головним контрольором (1914) і головним касієром цього Союзу від 1917 до 1933 р. Коли ж національна ідея охопила численну еміграцію з Лемківщини в Америці з метою помогти Старому Краєві — та створено в тій цілі Організацію О. Л. — одноголосно вибрано Василя Левчика головою тої Організації. Покійний твердо стояв на своїй посту й ні одна нарада не відбулася без його прихвильності. За його почини став виходити в Нью-Йорку український часопис для українських емігрантів з Лемківщини п. н. „Лемківський Дзвін“.

Бл. п. Василь Левчик прожив 55 років; помер в Елізабеті, Н. Дж., в дні 14. П. ц. р. Вічна йому Память!

Потреба доброї книжки й преси на Лемківщині.

(Докінчення).

Зокрема слід звернути увагу на щорічні календарі, котрі становлять немов енциклопедію (збір) найрізноманітніших інформацій, поучень, вказівок і порад. Треба справді признати, що усі дотичні наші видавництва докладають багато похвальних старань, щоб видавані ними щорічно для практичного й навчального вжитку календарі були якнайкраще зредаговані.

В світі всіх повиданих фактів наглядно бачимо, як велика і пекуча заходить:

Потреба доброї книжки й преси на Лемківщині.

І то тимбільше, що поширюється тут масово зла книжка й преса, що то намагаються здеправувати (зіпсути) душу нашого українського лемківського населення. А де правують її так: В школі через криничанські читанки і букварі; там вже виключають чисту, рідну мову цілковито з програми навчання дітвори (бо ж прецінь криничанське каліцтво — це не є жадна мова!). Відтак в прилюднім, церковно-громадянським житті через такі шкідливі й погані часописи, як: а) „Слово“ з Варшави, б) криничанський „Лемко“, в) львівський „Поляк-грекокатолік“, г) риманівський „Карпатський Звонь“. Часописи ті виходять вправді під різною фірмою, однак в результаті стремлять до одної й тої самої цілі, а саме до

розбиття й розсадження української свідомості на Лемківщині!..

І так: „Слово“ приходить на Лемківщину явно й отверто, як московсько-схизматичьке. Відтак краківський, а тепер вже львівський „Поляк-Грекокатолік“ виходить для якихось неживучих і неіснуючих греків польської народності на Лемківщині й поза нею... Криничанський „Лемко“ творить якусь спеціальну, лемківсько-„руську“ націю, та пише мовою, якої навіть самі лемки не вживають... Перед тим, себто перед утворенням „Здрою“, як це слушно підкреснув „Орієнс“ (за листопад-грудень 1937 р.), займався цей криничанський „Лемко“ безастанними напастями й ширенням клевет проти грекокат. церковної влади, спеціально цеї в Перемишлі, та проти грекокат. українського Духовства на Лемківщині. Вкінці риманівський „Карпатський Звонь“, которого заляження підготовлювано ще у вересні 1936 р. в резиденції о. Медведького в Риманові-Живці, зачав своє існування і „деятельность“ від рекламування заборонених Католицькою Церквою, сильно порнографічних видань та від несмачних, шкандальних атаків на греко-католицьку Церкву в Єрахові. Від „Слова“ остільки гірший, що виступає під облудною й фальшивою маскою католицизму! Бо його католицизм вільно нам не брати зовсім на серію так само добре, як і

не вірити його „спростуванням“, що він буцімто не виходить від „високого“ протекторатом о. Якова!..

Всі повищі часописи, — з вимком одного „Поляк-Грекокатоліка“, котрий має свої власні, окремі цілі, — стремлять до одної спільної „ідеї“, а іменно вони хочуть: збудувати духово й морально на Лемківщині націоналістичну Москву — Росію, до котрої тягнеться тут і російська схизма і безбожництво й московський комунізм!

Тому є нашим строгим, релігійним і національним обовязком — поширювати на Лемківщині здорову українсько-католицьку, та українсько-національну пресу й книжку, а зокрема часописи: „Український Бескид“ й „Наш Лемко“. А це для поглиблення й поширення релігійної, католицької й національної, української свідомості між народом. Рівночасно відому московсько-капцанську заборону — передплачувати, читати й поширювати католицькі українські часописи: „Наш Лемко“ й „Український Бескид“, якої не повтадися би і Сталін, чи якийнебудь інший московсько-большевицький ватажок — не треба тут взагалі брати під увагу! Вона рішучо нікого в союсті не обовязує! Кожна українська хата на Лемківщині, кожна читальня, кожна кооператива повинні мати в себе свою добру, українську книжку та свій власний, український часопис!

УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПСИС

ЦЕ СВІТЛО І ЯСНЕ СОПІС В ХАТІ

Повість про наше село.

Цими днями появилася в розпродажі останній (третій) том великої повісті „Волянь“. Події, описані в цих книгах відбуваються на Волині, але дуже добре булоб, коли всі українці, то значить також й лемки, собі цей твір прочитали. Українська земля не всюди однакова, — одні її частини покриті горами, інші широкими степами, одні родять пшеницю, а інші тільки овес, але душа українського народу всюди така сама, без огляду на те, чи цей селянин називає себе полтавцем, слобожанином, волинським, подольком, чи лемком. Тому власне ця повість буде цікава для всіх без виімку українців.

Ії перший том, що називається „Куди тече та річка“, описує життя волинського села перед війною. Перед наші очі автор виводить поважного селянина-господаря Матвія Довбенка з цілою його родиною. Не легке селянське життя. Праця від досвітку до ночі, мозолі на руках, кожний кусник твердого хліба змочений обильно кривавим потом. Але Матвій — це залізана людина. Його ніщо не в силі зламати. Ні праця, ні злидні, ні клопоти, ні нещастя. Він усе те поборює, з усього виходить переможець. Відмовляє собі всього, не їсть, — не доспить, а сотик складає до сотикай купує землю. Бо земля найбільше багатство селянина, без неї він нічого не варт. Матвій купує землю, закладає зразкове господарство, заводить гарний сад. Почувається міцним, бо належить до тих людей, що де раз поставлять ногу, то вже ніяка сила їх з того місця не зрушить. Для своєї родини, для жінки та для дітей, Матвій твердий, але розумний голова. Діти бояться батька, але й шанують та люблять. Один його син, Володько, це дуже цікавий хлопчина. Він такий самий роботящий та витривалий, як батько, а при тому всього хотів би довідатися, всього навчитися. Ходить до школи, а батько бачить, що він має великий талант і хоче його посилати також до вищих шкіл.

Але вибухає світова війна, а потім приходить російська революція. Про це все оповідає другий том, що так і зветься „Війна і революція“. Кожний з нас, хто пережив ці страшні часи, читаючи цю книжку, побачить їх нечуже другий раз на власні очі. А ті, що війни не памятають, будуть мати нагоду

почути про неї дуже докладне, цікаве, жахом проймаюче оповідання. Побачите сотки тисяч воїнків, що спішає на фронт, прислухаєтеся плачеві та розпучі тих жінок і матерей, що залишилися на Божу волю по відході на війну своїх чоловіків і синів, побачите довшенці, безокнечні озби втікачів-біженців, що мусіли покинути свої села й своє майно та ідуть кудись далеко в світ, ратуючи життя... Реквізиції та підводи (форшпани) і грабунок останньої корови і спалення рідної хати — все, все те в чудовий, мистецький спосіб автор представив у другим томі своєї повісті. Приходить революція, скидають царя, люди думають, що буде ліпше — свобода, але дуже помиляються. Настало правдиве пекло, яке принесло на своїх штиках московські більшовики під жидівською командою.

Один Матвій син, Василь, пішов воювати за рідний край, за Україну. Раз іще бачили його, як зі своїм відділом переїжджав через село на каштанні конюки — й такого собі його на віки запам'ятали. Не вернувся, положив буйну голову за волю рідної землі.

Молодший син, Володько, починає вчитися в середній школі, але не довго могла в таких часах тривати наука. Все же таки навчився він того, що найважлише: пізнав, що він — українець та що всі свої сили має обов'язок віддати своїй батьківщині. Про це розповідає третій том, названий „Батько й син“. Настали повоєнні часи, прийшла нова держава й нові порядки.

ВЕСІЛЬНИЙ ДАРУНОК.

— Ви може йшли тою стежкою, що веде в селі Тарнавіці з млина понад Копинівку та там у вулиці від маркітно ставало й ви не знали від чого набагав на вас такий страх... Але Василь Тесько не наркомом поси йшов від того вечора... Нераз бувало йшов він тою стежкою та ніяка мара його не чіпалася. Але, коли женився Мисливий Фесько, припізнав Василь у Млині та пізно в ніч спішив у горішній кінець села на побратимове весілля. Він уже минав перший горбок за Фейдовою доріжкою та по зрізаному дубі, який лежав попереk дорogi, перейшов через рів на Лучисько — ні то пан, ні він шляхтич, щось таке лабате, в червоних вузівських штанях та з різкоюю шапкою заступило його

Але волинське село темне та неспіломе. Володько всіх зусиль докладає, щоб незрячим отворити очі та збудити своїх братів до праці для загального добра. Він бере участь в організації перших виборів до с-їму, потім організує в селі драматичний гурток, читальню, кооперативу. Люди потрохи починають цікавитися суспільними та народними справами. Але рівночасно поязькається в селі дві зарази: сектанство й комунізм. Свідомі одиниці розпочинають із ними боротьбу Зрештою прихильники комунізму самі скоро переконуються, що їх дорога хибна, бо більшовики тільки дурять українського селянина обіцянками, що дають йому українську державу, землю та волю. Це брехня, бо в цій державі панує тільки москаль та жид, а українському селянинові відібрали навіть його власну, прадідівську землю та зробили його невольником на жидівській лані. Тому волинські селяни відвертаються від комунізму та починають працювати в національному напрямі так, як це започаткував Володько, син Матвія Довбенка.

Сам Володько їде загранично, до Чех, щоб там учитися, а потім з тим більшим пожитком працювати для свого народу.

Кожний розумний селянин повинен прочитати цілу ту повість, а дуже багато з неї навчитися.

Може не один схоче піти слідами Володька. А може знайдеться й такий, що в подібний спосіб опише також життя другої частини української землі, — нашої Лемківщини?

Ю. Р.

„Батько і Син“ можете набути через нашу Адміністрацію, посилаючи згори 4.50 зл.

моу стежку... Що він уліво, воно йому теж під ноги, Василь убік, воно й тут підлазить...

— Не помогло відхрещуватися. Тільки смерть та гладкий стежці. Або запиши свою душу!...

— Ба, коли воно ані слова, що хоче...? Тільки тиць і тиць Василеві в руки весільний дарунок...

На Копинівці вже когути день звіщали, а Василь бовванів усе ще на лучиськах... А як уже зорі заволоділи, ввійшов Василь Тесько у весільну хату Мислима та величезну брилу каменя поклав на годинський стіл, сьому побратимові на дарунок... Звичайно собі; пняний наче чорна нічка, зводив у вулиці біжку з чортом, що поклав йому в руки весільний дарунок... Оце така шпіртайчана робота...

Лемківщина в народніх переказах.

Найцікавіше явище, а саме попасти між збійників, або достоятися чести бути дружинником у збійницькому товаристві, не так легко було. Хто приступав до збійників або дав уже докази, що стане твердо в обороні бідних, цей мусів у першу чергу виказатися своєю зручністю, второпністю, силою та витривалістю; мати вправне око в стрілянні, висліджуванні небезпеки. Найважніше кожний, що його приймали до збійницької дружини, мусів як одень стрибнути через річку й то, як переказ оповідає, стрибати треба було не де-небудь собі, тільки через Дунаєць, який за Шавницією звужує дещо своє широке русло. Не легко також було вистояти на стійці — чатах продовж цілої доби, в часі найгіршої непогоди, або проредитися вночі крізь найгустіший ліс, щоб принести вісти від другої ватаги, або харч зі села для товаришів збійників. До того за збійництво карали тоді смертю в кримінальних судах у Мушині, Новому Санчі, Новому Торзі та других містах. Зловлених збійників четвертували, впили в колесо, відрубували їм голову, вбивали на палі, замуровували в замках і вшпалі на шибниці. Однак це все не відстрашувало відважних юнаків Бескидських гір творити щораз нові збійницькі дружини й то не дорівночно, тільки на справжній військовий лад. До цього дружини ватаги були сильно злучені братніми почуваннями й карністю.

Треба би писати окрему книжку, щоб у подробних описати життя всіх збійників та їх дружин, які повставали продовж XVII й XVIII сторіччя в лемківських горах. Найбільшою славою записався — так переказ оповідає — один з перших збійників (жив у XVII сторіччі) Іван Малик з Ростік, що найрадіше шугаював по угорській стороні. Його мучили в тюрмі в Мушині й Новому Торзі, але він оба рази втік з тюрми й пропав десь на Угорщині.

Другий отаман збійників Юрко Цюпа напав на двори в Горличчині. Ланко з Терстяни мав у своїй дружині Сидорика з Бліхнарки, Янка Ватральового з Регетова, Марка зі Смереківця й Данила з Ганьчової.

Сипко з Великої Мащини, з мечем чародійної сили, нападів теж на двори, коршми, млини; мав згинути недалеко села Бортого в лісі на поляні. Яцько Михальчин з Ізб довго шугаював по обох боках Карпат; його зловили гайдуки, панські слуги та в Мушині його почетвертували.

Лешко Романяк з Мушинки ограбив жидівський фоліш (у давнині були при млинах ступи, в яких витовкали сукно; сьогодні є ще деякі фоліші на Лемківщині, між іншими в селі Виверівка, або Веревіка коло Суворовичів Поляя, теж у жидівських руках) у Поворознику й Тарнавіці (у долішньому кінці села Тарнавіка, над рікою Висляком був панський млин у жидівській оренді з фолішем; сьогодні тільки ярок остався й

назва долішньої частини села — Млини); що з Лешком сталося, переказ не згадує.

Федір Сеньчак жив у Новій Весі, його прозивали Крайником; нападів на купців по дорогах і гроші давав бідним. Він сам пробив себе ножем, щоб його живого гайдуки не схопили.

Дмитро Литвинів з Брунарів, крім своїх вправ на двори, жорстоко мстився на митниках, які останню сорочку дерли з народу в часі переїзду карпатськими шляхами. Він згинув почетвертований в Мушині.

Гриць з Кривоного був отаманом ватаги, яка шугаювала на угорсько-лемківському промежжі. У лісах мав він такі переходи, про які ніхто крім збійників не знав.

Василь Баюс з Ліщин був солтисом та водночас відважним отаманом збійників; відзначався ще тим, що він помагав усім хрещеним, а гнобив тільки жидів і давав їм доброго перцю. Його дружина мала фузії та довго прочищувала лемківські гори з жидівні, яка тут дороблювалася гарного майна, легким способом.

Савка Андрій з Орави, Василь Чепець зі Стрпкова, Сенько з під Маковиці, Васько Носаль з Крижівки, Іван Мороз зі Шавника, Яцько Чачівський з Чачова, Семань Ячечко зі Снігичі, Яцько Шевчик з Нової Веси, Павло Валосик з Ятрабика, Микудла з Вислави (тепер Висова), Панько Щерба зі Смереківця — оце лемківські шугаї, одиниці, які від другої половини XVI-го до першої половини XIX-го сторіччя наводили страх на двори, зганяли сон з очей орендарям жидам та добивалися за кращу хлопську долю.

* * *

Коли ж темна нічка позлизувала всі кострувоядним стрибком. Тоді з темно — таємного бобаті тині струнких ялиць, в мерехтливім ярку Шавничка сріблочки маруни вдлі звертали свої плоскі пера, щоб у теплій воді плиннути наздогін водоядним стрибком. Тоді з темно — таємного бору або лис хитрун, або з дитячими очима полохлива серна викилювала обачно свою голову, щоб углибившись у нічньому сумерку, нічим незаколючуваної зоряної тиші, виплігати — лис у село на лови, а серна на молоду конюшину. — На крайчику придорожного лісу, приклякнувши на одно коліно, з горбка чатував сьогодні сам отаман Савка. Йому дружинники з Лелюхова бачну вістку подали, що вночі поїде крамар з Відрані до Орнави (Телича) нанавантаженими півводами угорських овочів на річний торг у княжому городі, князя Василька. — Треба провітрити, чи справді жид поїде, та передатися опісля в Теличі, коли він буде вертати... І дійсно, як другі півні висівали вже переїд ночі у меркнення зорей, у білій мряці і струмкових перлині, які вгрішлись за дня до сонця, вкрили яр струмка й візівеньку до річки при ньому водяною пелюсткою, валка просковзнула крізь лісову гущу. Фірмани дримали, а жид не було видно; він уніур голову в сіно та хропів. Савка спокійно підійшов до підвод і небентежив сонних погоничів. — Це ж бідні найинити... А овочів йому не треба. — Що має висіти, це втоне. — Жид іншим шляхом не буде вертати.

(Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Гр. Василь у Торонто: листа з 7. П. ч. р. одержали, часопе Степанів шлемо товню. Шлемо Вам сердечні поздоровлення.

Вп. Василь Островський: годимся, все гаразд. Не забуємо вітти. Братній привіт!

Хв. Філія „Провітні“ в Санной: Реклямація через п. В. П. одержали, од наче ми посиласмо число товню від на значеного часу, на адресу: Вп. Др. В. Б. Шлемо просявий привіт!

Вп. Андрій Марко з НьюЙорку: Широ дякуємо; ждемо ще на Вашу відповідь. Гаразд!

Вп. Юстина Смарж з Босгону: Взапо: го листа з 12. П. ч. р. ми одержали з перелаткою від Вас і Вашої мами на 1938 рік. Для Вашого брата Михайла у Фоллоші вислаємо станий календар. Дописи присилайте, радо візоритасмо. Шлемо Вам щирі поздоровлення.

Вп. А. Вархол у Барвінку: Чому так завязто мовчати? Що з книжками. Ждемо на вістки.

Вп. Лексигрянський Михайло: Ми вже два листи до Вас відіслали. Що з ними сталося, х'ба один Бог знає. Широ дякуємо Вам за перелатку, Ви нам якого не візні за книжки. Гаразду Вам бажаємо!

Хв. Кружок Р. Ш. в Мархові: перелатка заплачена за 5 пр по кінець 1937 року, але маємо недію, що Брати в Америці й на цей рік пришло перелатку. Шлемо щирій привіт!

Вп. Анна Оліяр у Таунтоні: справу Вашого брата передали ми п. Докторові Ю. Налеснікові в Дуклі до успішного подогодження. За листа щиро Вам дякуємо. Часопис шлемо до Рівника. Братні поздоровлення.

Вп. Мирон Тарнович у Франції: Зміну адрес переведено, загальній рахунку вислаємо окремо. Широ Вас з Дружиною поздравляємо.

Вп. Ірж. Еґен Ганківський в Празі: належність через „Світ Дитини“ з подякою ми одержали. Рахунок вірваний по кінець 1938 року. Напишіть де що для наших Читачів з Пикарнатта, радо помістимо. Гаразду Вам Друже бажаємо.

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,
пам'ятайте, що всі закупи треба
полагоджувати в складі

„Народної Торговлі“

Тут купуйте споживчі й колекційні товари, насіння господарських рослин і трав.

Розумна розмова.

В читальні був реферат про ошадність а потім господарі почали розмовляти між собою. „Кажуть — щадити! — заговорив один господар — і це правда, що варто щадити. Але як? Але з чого? Коли тут і так брак гроша на все. На науку дітей, на посат, на докуплення кращого ґрунту, а навіть штуки худоби!“ „Правду, кажете, — відповів секретар читальні — на все треба гроші! але коли так будемо говорити, то ніколи не спроможемся на те, про що ви говорите. Хоч який брак гроша, то все можна на чьсь зооцвалити, чогось відмонти і вложити до банку. За кільканацять чи кількадесять злотих не навчить дітей, не дасть їм посату, не прикупить ґрунту ані худоби. Але коли зачете складати ті невеликі гроші до банку, то по часі набираться сумка, за яку зможете неюдне таке постарати ся, про що тепер і не можете думати. І так скажіть собі: складова, щоб учити діти на ремісників, купіва чи на цюсінше, або дати посат, або прикупити ґрунту або худоби! І маючи ту цінь перед собою, складайте, щадьте, бо тек роблять господарі всіх культурних народів — так доходять до доброту!“ „Превду, каже наш секретар — подумали собі люди: я не диво, що з того селу за кілька тижнів щось десять го сподарів мали вже щадний міжкни одного українського банку. Коби тільки до такої свідомости дійшло б'льше нашого селянства, то вже скоро піньє слось би наше село на вищий рівень доброту.“

Вже появилсь з друку
ПРАКТИЧНИЙ ПІДРУЧНИК

ГАРБАРСТВА І КУШНІРСТВА

уложені Ярославом Горгиоргіо
на 154 стор. друку з ілюстраціями
вел. формату в твердій оправі.

Ціна прим. з пошт. пер. 8-50 зл.
Вислаємо т'льки за попереднім надісланням готівки.

НОВІ КНИЖКИ.

„НОВІТНЕ КРПАЦТВО“, книжечка про те, як большевики позбавали землі й волі українського селянина та зробили з нього невольника - крпака на жидівському лані. Кожний свідомий селянин повинен прочитати цю книжку, щоб знав, що сказати большевицьким мнаймитам — агітаторам. Книжечка прикрашена знімками, які показують наглядно овочі жидо-большевицької господарки. Ціна 30 грошів. Замовляйте поки запас вистане в Адм. „Н. Л.“ Кольпортери дістають 20% рабату.

Аматорські Гуртки!

„АЛЬБОЕ“ українська хем. косм. фабрика
у Львові, вул. Ген.иґа ч. 16
виробляє

ТЕАТРАЛЬНІ ШМІНКИ „АЛЬБОЕ“

4 годовні прикмети: 1. Не вичити ляца, бо роблені на кремі „АЛЬБОЕ“. — 2. Дешеві бо економічні у ужиттю — 3. Великий вибір красок, дбранях спеціально до ефектів у вечерню освітленні. — 4. Більша величина, ляца яксть і світ. Тожу від них т'лякий театраль і шмивий „АЛЬБОЕ“. Жайте у всіх ир-нидях.

Проф. Др. Іван Отенко: Постванна азбука й літературної мови в Сло'в'ні. В тексті 75 замівок із стародавніх пам'яток, 1937, фор. 15½×23, стор. 1—300, ціна 8 зл.

А. Лотоцький: Сп. Володимир Великий життєпис: оповідання з ілюстраціями. Вид. „Криниця“ Перемишль 1938. В 960 ілюст. Рядиццо Хрещенія Руск.

Омелян Квіт: Хлопчик із Назарету, легенди „Моя книжечка“ — Блотека для дітей. Вид. „Наш Приятель“, Льва 1938.

Дешева Книжка: Наполеон, ціна 20 гр. Діжінґсхан, „“

Гарібальді лицар Італії, написала Н. Дорошенко — Савченко, Львів 1937. Накладом Т.ва „Провітня“, стор 1—88.

Наш Приятель, ч. 7. Львів, березень 1938.

Туризм Польські, Краків, ч. 1—2. Місячник присвячений справам туристичної господарки.

В бою із тьмою світло будувати. Слова у Улані Краченко, музика Я. Ярославенка. (Ноти).

Ви хотіли б спинити, м'шаний хор. Слова Керм'яського, музика Я. Ярославенка. Накладом „Торбану“ у Львові, св. Софії, ціна 50 гр.

Я. Ярославенко: На грулах хрест, пісні на м'шаний хор. Ціна 30 гр. Вид. „Торбан“ Львів.

Я. Ярославенко: Вгору серця, вгору чола, 2 просвіт'янські пісні на м'шаний хор, ціна 50 гр.

тільки
тільки
тільки

ПАСТА
ЕЛЕґАНТ